

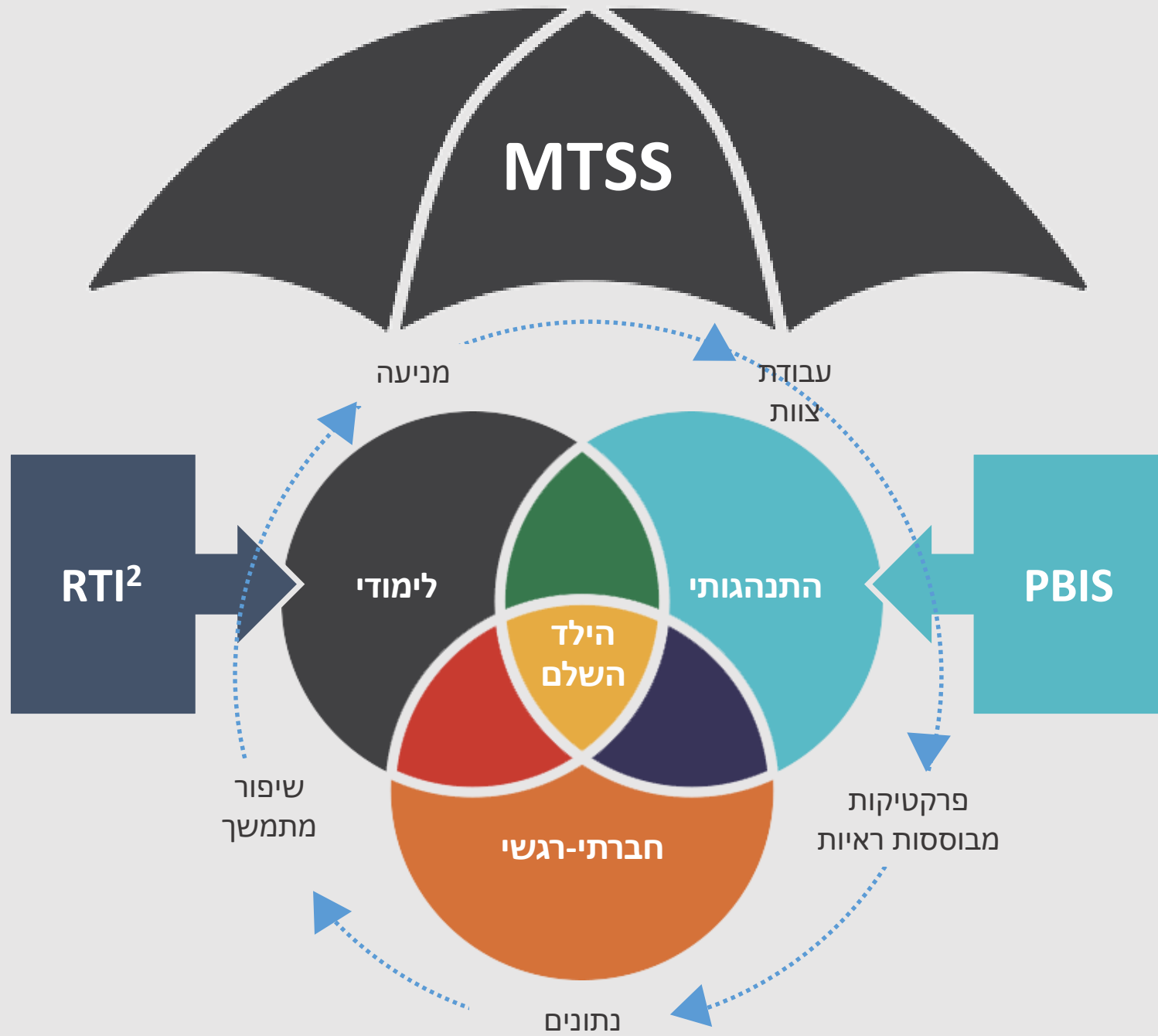
לשכת המדענית הראשית
משרד החינוך

MTSS

ככלי לכיוונון סרגל המאמצים
של צוותי ההוראה

ד"ר אודט סלע | המדענית הראשית, משרד החינוך
כנס איכות ההוראה ומצויינות ניהולית
מחוז מרכז 6.9.2023 |

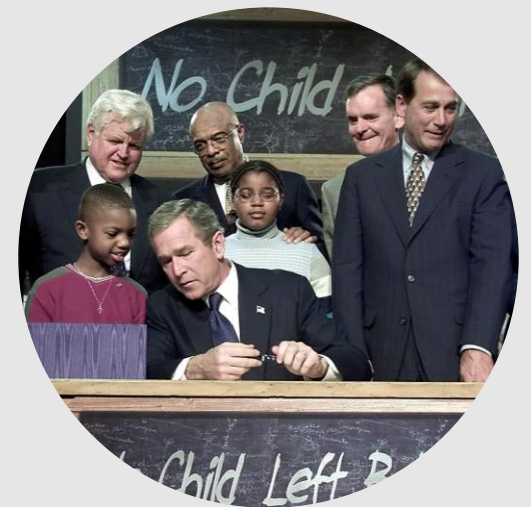

רקע היסטורי ותמרורי אזהרה

1

לידת גישת ה-RTI בעקבות רפורמת
child left behind No
ארה"ב (2001)

2

היכן השתבשו הדברים?
א. חשש מהשלכות שליליות לביצועים נמוכים במבחנים הלאומיים - "הוראה מכוונת מבחן"
ב. חשש מאובדן תפיסת "הילד השלם"
ג. האם הכל מדיד?

3

לידתה של רפורמה חדשה -
Every student succeeds act
(ESSA)
ארה"ב (2015)
א. לידתה של גישת ה-MTSS
ב. שיפור בנגישות ובאיכות של נתונים
ג. פלטפורמות דיגיטליות התומכות באיסוף וניתוח נתונים

מהי גישת ה-MTSS?

מאפשרת **זיהוי ואבחנה** בין צרכים מיוחדים הנובעים מבעיות מולדות, לעומת תפקוד חברתי ואקדמי לקוי הנובע מחוסר גמישות מספקת של תכנית הלימודים או חוסר בהוראה דיפרנציאלית

גישה המשפרת את ההישגים של **כלל** הלומדים

אין תיוג של התלמידים והתלמידות שכן מדובר במערכת דינאמית

ביישום שיטתי יש **ירידה של הפניות לשירותי חינוך מיוחד**

מסגרת עבודה המבוססת על **הוראה דיפרנציאלית**, בהתאם לצרכים החינוכיים של כל תלמיד

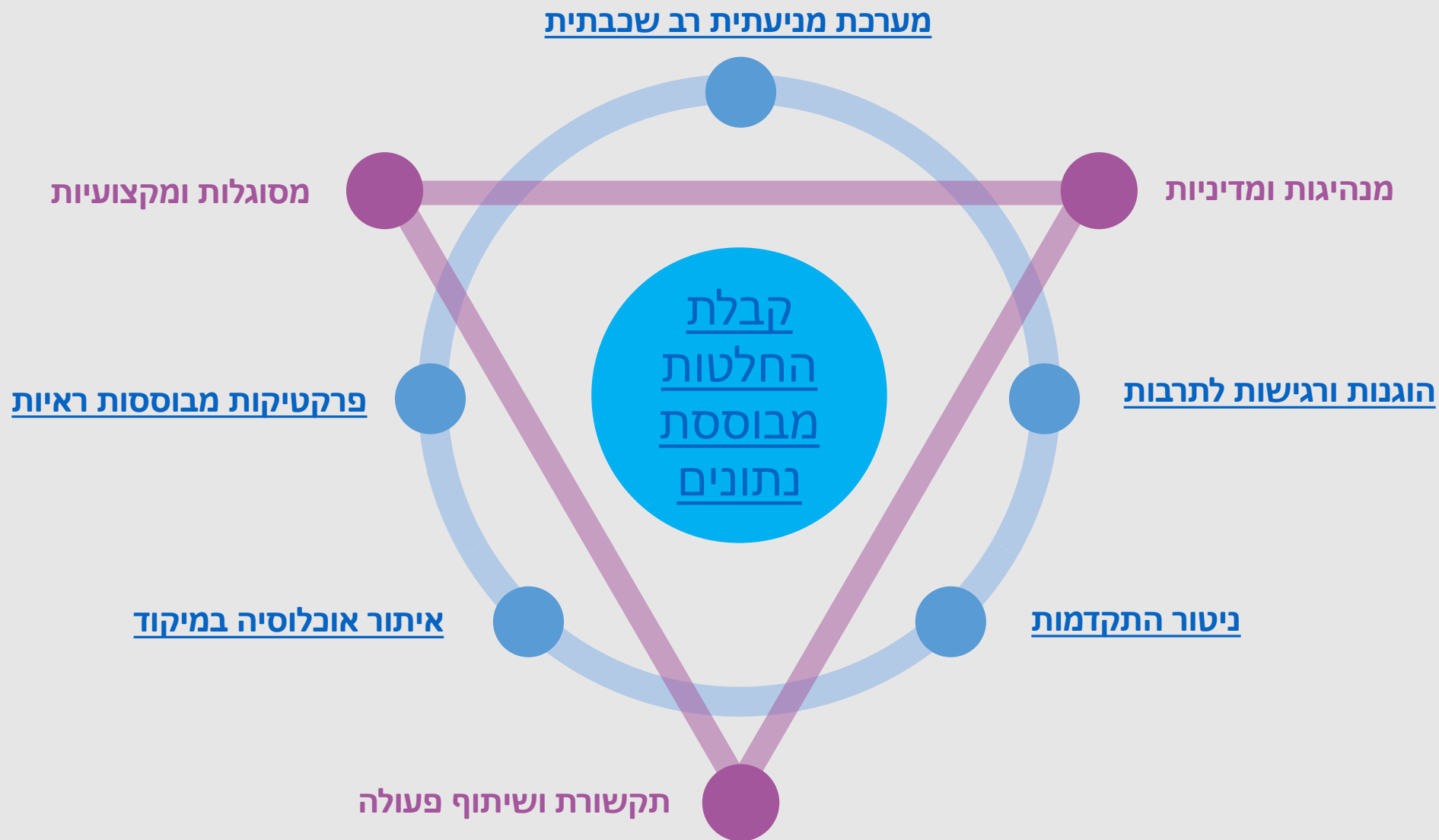
מנגנון המבוסס על **אינטנסיביות גוברת בהתאם לתגובת הילד להתערבות**

ממוקדת **באתגרים התנהגותיים ולימודיים**

מאפשרת **תקשורת משופרת** בין הצוות החינוכי להורי התלמידים

תהליכים ועקרונות לעבודה בגישת ה-MTSS

קבלת החלטות מבוססת נתונים

שימוש והצלבה בין מקורות מידע שונים
על מנת לקבל תמונה מתוקפת

תשתית טובה של נתוני בסיס
(Baseline)

מטרות מוגדרות היטב להוראה
ולמידה הניתנות למדידה

עקרון "היחידה הנמדדת
היא היחידה המטופלת"

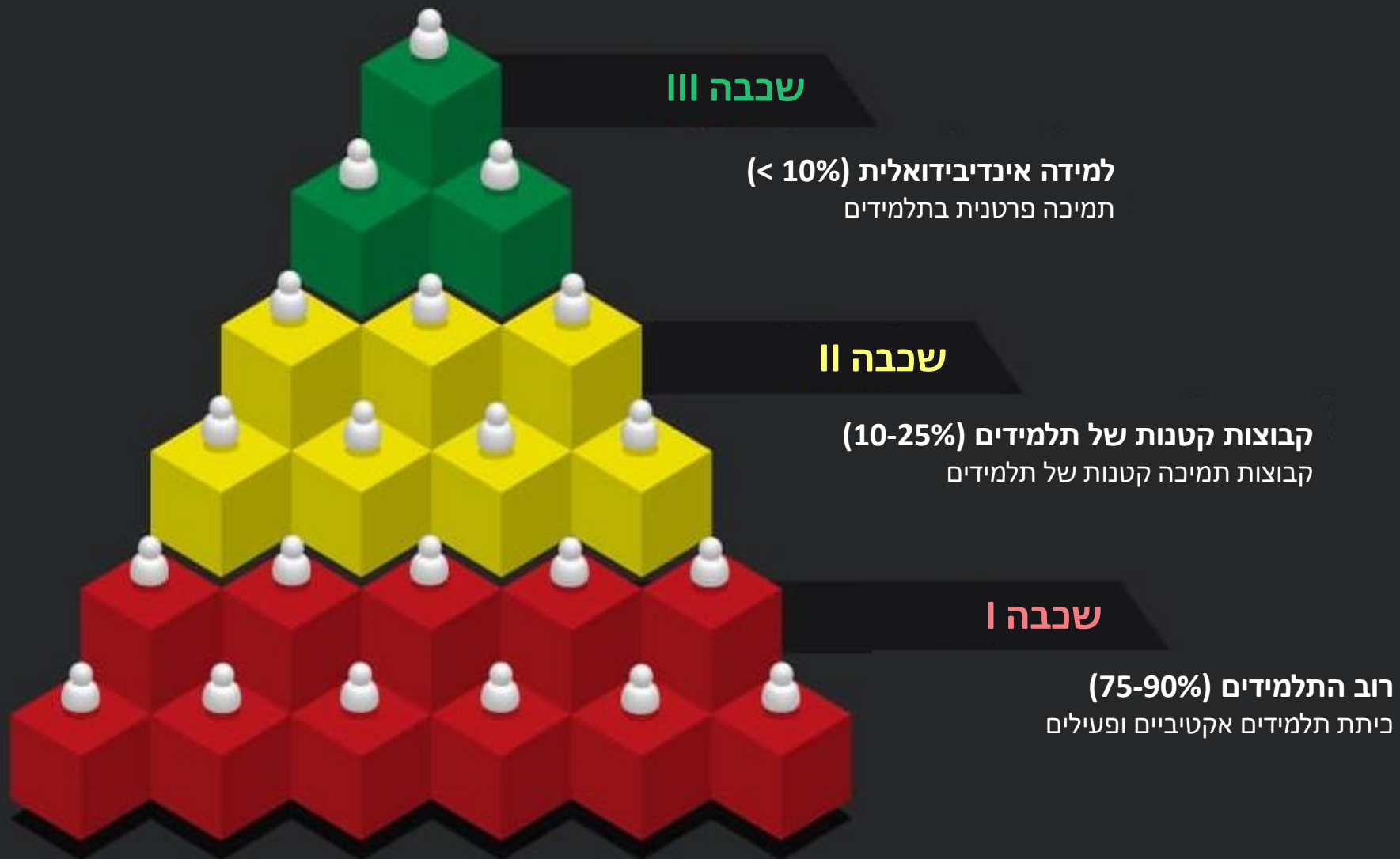
הערכה מעצבת המבוצעת
בתדירות גבוהה

הכשרה של הצוותים
לשימוש בטכנולוגיה תומכת

קהילות למידה בית ספריות

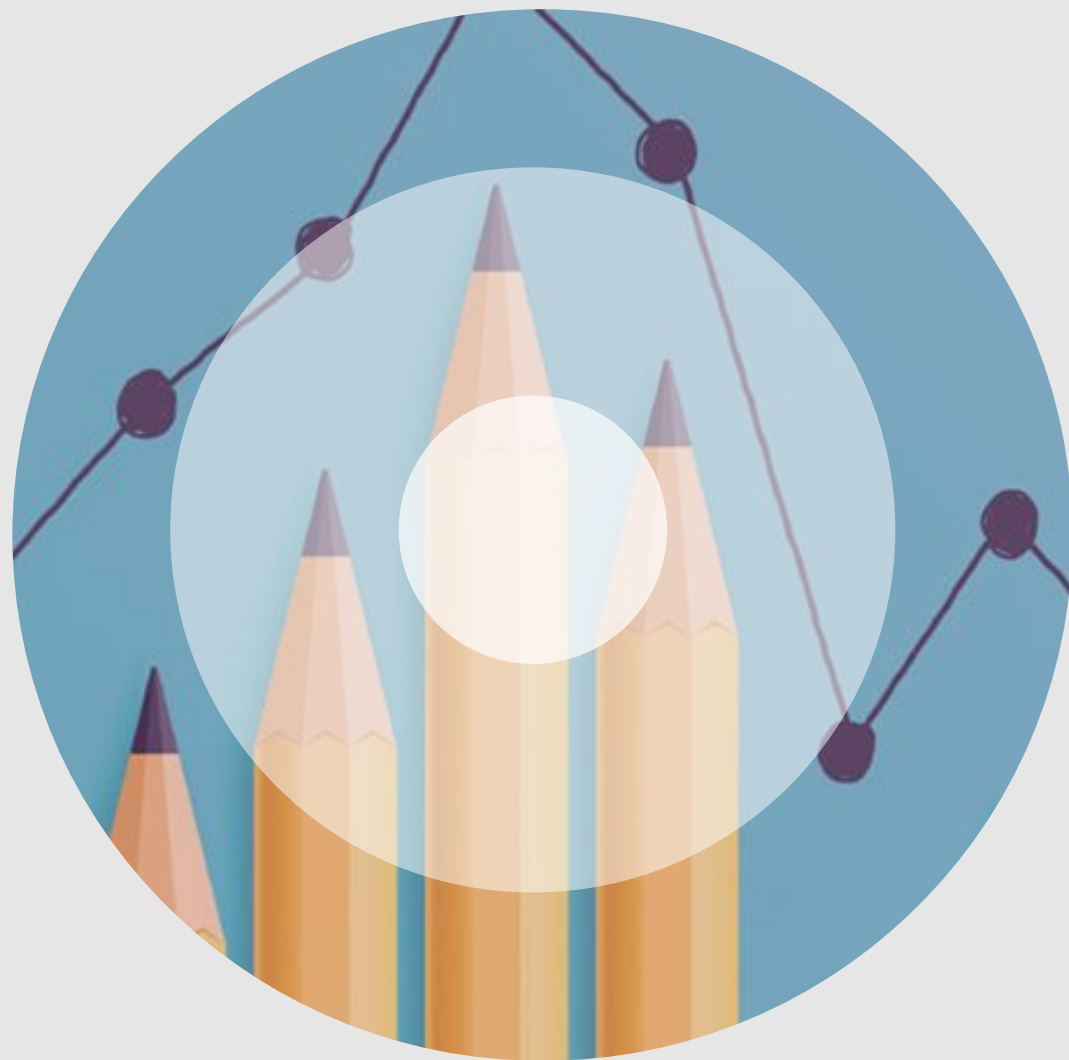
מערכת מניעתית רב-שכבתית

הגברת האינטנסיביות של ההוראה

- מינון התערבות הוא מושג בתוך המסגרת הקונספטואלית אשר מתייחס להזדמנויות למידה.
- תלמידים זקוקים להזדמנויות למידה מספקות כדי לרכוש ולתרגל ידע, מיומנויות ויכולות לימודיות.
- שלושה משתנים מרכזיים הקשורים לזמן משפיעים על עוצמת ההוראה על ידי שינוי מינון ההתערבות:
 - אורכו של שיעור - כמה זמן נמשך כל מפגש
 - מספר מפגשים בשבוע
 - משך תקופת ההוראה

איתור אוכלוסייה במיקוד

- **תהליך שיטתי** לזיהוי תלמידים שעלולים להיות בסיכון להישגים נמוכים בהיבטים קוגניטיביים, התנהגותיים, חברתיים ורגשיים.
- **תהליך האיתור** כולל הערכות קצרות (10 דקות או פחות) בכלים מתוקפים לכל התלמידים בכיתה, לפחות אחת לשנה ובאופן אידיאלי פעמיים או שלוש בשנה.
- **תמרור אזהרה:** "תוצאות שגויות" ו"תוצאות שליליות כוזבות".

ניטור התקדמות

- ניטור ההתקדמות משמשת **להערכת ביצועי התלמידים**, כדי לכמת את שיעור השיפור או ההיענות של התלמיד להוראה או התערבות.
- הניטור נעשה באמצעות **מדדים תקפים ומהימנים**.
- ההחלטה על ההתערבות הנדרשת נעשית לאחר השוואה בין רמתו האקדמית או ההתנהגותית לבין **הסטנדרט המצופה**.
- זמן ההתערבות הממוצע בין נקודת ניטור אחת לשנייה היא **8-10 שבועות**.

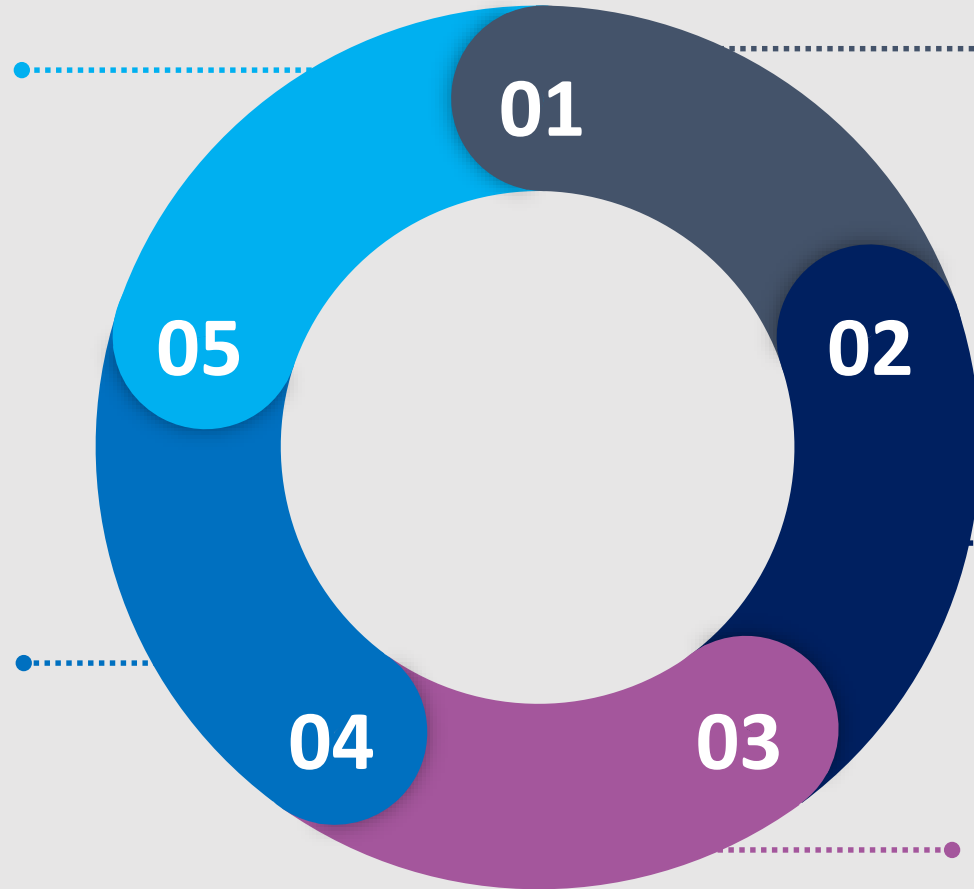

תהליך הניטור

הערכות קצרות של כלל התלמידים בכיתה בקבועות זמן תכופות

תלמידים אשר נמצאו כזקוקים לשירותים חינוכיים אינטנסיביים יותר, נמצאים תחת מעקב מוקפד והתערבות מותאמת (שכבה 2). תלמידים אשר ממשיכים לחוות קשיים למרות ההתערבות המותאמת בשכבה 2, מקבלים עזרה אינטנסיבית נוספת בשכבה 3.

הנתונים אשר נאספים משמשים את צוות החינוך על מנת לזהות תלמידים אשר אינם מתקדמים בקצב הרצוי, אינם משיגים את מטרותיהם בטווח הקצר ואשר זקוקים להגברת האינטנסיביות של ההוראה.

במידה והתלמיד/ה אינו זקוק להתערבות ממוקדת או כאשר ההתערבות הראשונית מספיקה הוא/היא מוחזרים לשכבה 1.

תלמידים המקבלים התערבות נוספת נמצאים במעקב צמוד אחר התקדמותם ומתרחשים תהליכים תכופים של קבלת החלטות במסגרת ההתערבות.

האם בוצעו מחקרי
הערכה על התכנית
הספציפית או על
תכניות דומות?

האם המודל המוצע לתוכנית מציג
בצורה הגיונית את המשאבים בהם
יעשה שימוש, הפעילויות שיבוצעו
והשינויים שאמורים להתרחש
כתוצאה מפעילויות התכנית?

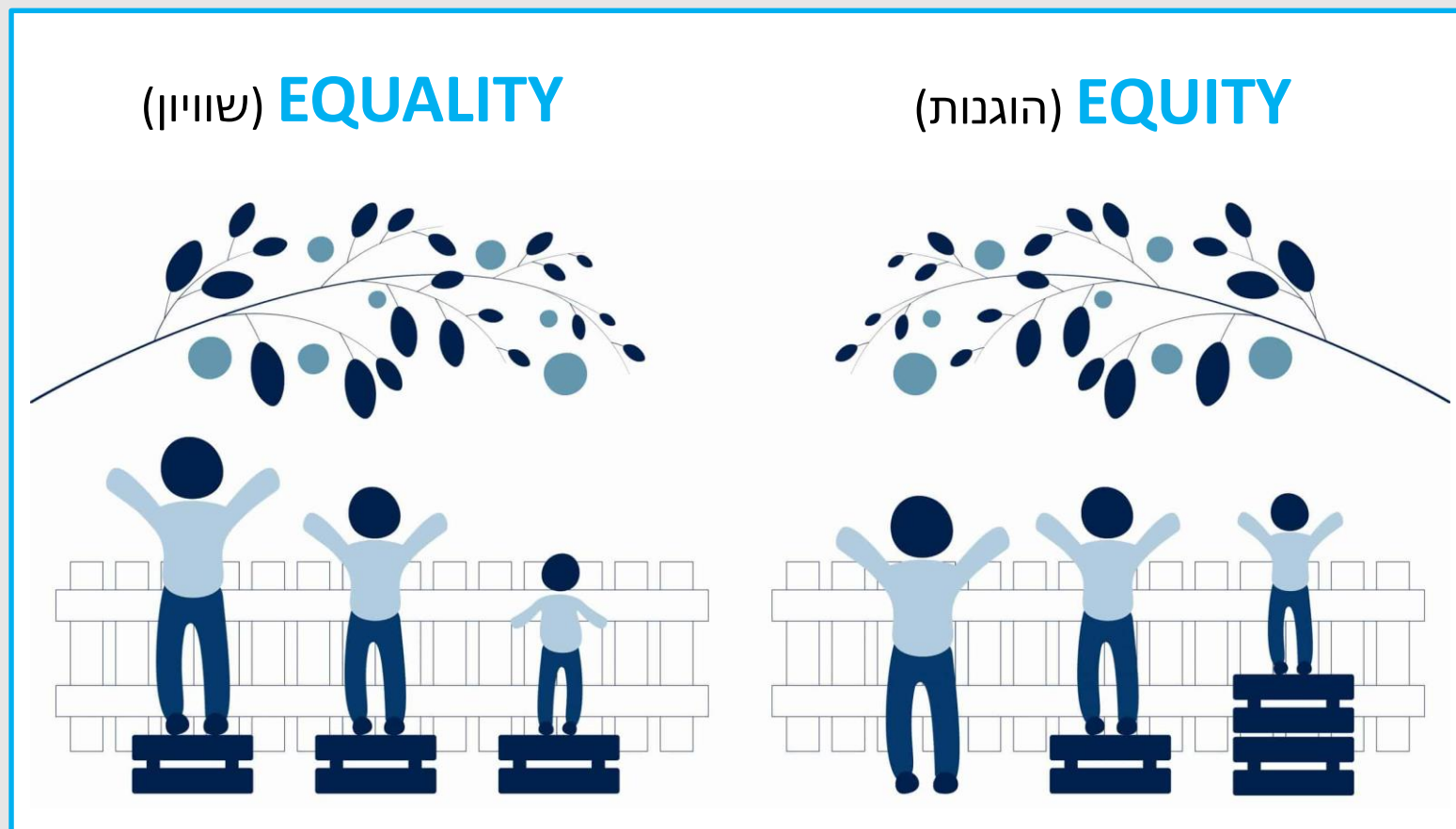
האם קיימים מדדי הצלחה לתכנית?

פרקטיקות מבוססות ראיות

האם קיימת תשתית
תיאורטית איתנה
התומכת בטענת
הקשר בין משתני
תכנית התערבות לבין
התוצאות המצופות?

- MTSS היא גישה המיועדת ל**כל** התלמידים ול**כל** המורים.
- צמיחה והתפתחות של תלמידים היא שיקול מרכזי בכל החלטה.
- שימוש בנתונים מבוצע על מנת להתאים את ההתערבות לצרכים האינדיבידואליים ולוודא שהתוצאות של ההתערבות משקפות הוגנות.

פדגוגיה רלוונטית תרבות

כיצד מיישמים?

- **היכרות** של צוותי ההוראה עם **תרבותם** של התלמידים.
- תהליכי ההוראה, למידה והערכה המאפשרים לתלמידים **להביא לידי ביטוי את תרבותם ואישיותם**.
- **ראייה ביקורתית** של החברה ביחס להטיות ואפלייה מהם תלמידים עלולים להיות מושפעים.

הערך המוסף ביישום של פדגוגיה רלוונטית תרבות

- אקלים תומך מגוון ופדגוגיה רלוונטית תרבות **תורמים להישגים אקדמיים**.
- צוותי הוראה מגוונים המשקפים את השונות התרבותית הבית ספרית **מקדמים הישגים תרבותיים** של תלמידים מקבוצות מיעוט.
- פדגוגיה רלוונטית תרבות **תורמת לתחושת שייכות ולמעורבות בלמידה**.

וגם אצלנו: דוגמאות ליישום מודל RTI בישראל

קוראים קשובים

פרופ' לילך שלו מבורך
ד"ר אילנית הוכמיץ

הפקולטה לחינוך אוניברסיטת
תל-אביב

התערבות לשיפור שטף הקריאה בכיתה ג' במיצב הסוציו-אקונומי הנמוך

פרופ' רחל שיף
ד"ר שני לוי שמעון

הפקולטה לחינוך
אוניברסיטת בר-אילן

אור ירוק לקריאה

פרופ' תמי קציר
ד"ר אורלי ליפקה
ד"ר שלי שאול

הפקולטה לחינוך
אוניברסיטת חיפה

BLINK הדרכת גננות להתמודדות עם התנהגויות מאתגרות בגיל הרך

פרופ' תום גומפל
פרופ' יפעת בן דוד קוליקנט
ד"ר מור נחום
ד"ר ג'ודה קולר

בית הספר לחינוך
האוניברסיטה העברית

השביל הזה מתחיל כאן ...

1

האם ההוראה בכיתה מצליחה להביא 80% מהתלמידים לרף ההישגים או ההתנהגות המצופה?

אם לא, יש לצלול לעומק הנתונים על מנת להבין היכן הפערים בין השכבות, הכיתות, מקצועות הלימוד, התכנים והפדגוגיה.

2

האם ההוראה בכיתה תומכת בתלמידים באופן שוויוני, ללא קשר לרקע סוציו-אקונומי?

אם לא, יש לצלול לעומק הנתונים על מנת להעריך את הרגישות התרבותית של ההוראה.

3

האם התלמידים מתקדמים והאם אנו רואים תנועת שכבות בריאה כלפי שכבה 1?

אם לא (יש יותר תנועה לשכבות 2 ו-3), יש לצלול לעומק הנתונים כדי להעריך את איכות ההוראה וההתערבויות הניתנות.

תודה על ההקשבה